

ISLA MAURITIA Yacht Charters Ltd, a l'illa de Maurici, és l'actual propietari d'aquest pailebot, construït a Sóller el 1852 i un dels més antics de tot el món. L'*Isla Mauritia* té una eslora total de 39 metres i, en els seus inicis, cobria la ruta entre Europa i l'Àfrica. www.isla-mauritia.com Foto: B.Arþ

ISLA EBUSITANA Creat a Palma l'any 1856, té 33 metres d'eslora total i, al principi, era una de les naus habituals de la ruta entre Europa i l'Havana. A les seves cabines hi viatjava tota mena de mercaderies, sobretot sal. www.islaebusitana.com Foto: A. Lorente.

RAFAEL Una de les poques barques de navegació mitjana que solca encara les aigües de la Mediterrània. Construït el 1915, té unes dimensions de 12,90 metres d'eslora i 4,40 de mànega. A bord, hi poden anar fins a 25 passatgers. www.telamarinera.es Foto: M.Curel.

Hissar veles lluny de casa

El patrimoni marítim de Mallorca navega per la Mediterrània i pels oceans de tot el món. Moltes embarcacions foren salvades de l'abandó i restaurades per persones o entitats que han canviat la pesca pel turisme o per la didàctica

Text: **Núria Martí**

PALMA "Embarca't en una aventura inoblidable. Molt més que un simple viatge per les aigües de l'oceà Índic. Submergeix-te en el passat i tingues un encontre amb la història de la navegació". Aquesta és la publicitat d'una empresa de les Illes Maurici que ofereix viatges a bord d'un veler que data de 1852. No tindria res d'especial si no fos perquè aquesta embarcació du el nom d'*Isla Mauritia* i fou construïda per l'armador Ramon Horrach, al port de Sóller ara farà ja més de 157 anys, cosa que la converteix en un dels pailebots més antics d'Europa. El cas de l'*Isla Mauritia*, amarrat al port de Grand Bay, no n'és l'únic. Són moltes les embarcacions, el patrimoni marítim per excel·lència, que reposen lluny dels ports mallorquins que les varen veure néixer. Algunes, com el *Vila d'Andratx* (també conegut com a *Phoenix*), han mort en la més absoluta indiferència en un camp militar de Malàisia. Altres, com el *Miquel Caldentey*, foren trobades en un avan-

çat estat de destrucció en una riba de la Catalunya Nord, i ara és l'Ajuntament de Canet del Roselló l'encarregat de restaurar-lo. N'hi ha més casos. Noms com els de *Rafael*, *Sant Isidre*, *Far de Formentera*, i *Isla Ebusitana*, entre altres, corresponen a naus creades a Mallorca que han estat tocades per la vareta màgica d'una persona o d'una institució que les ha vistes, les ha reparades i ara les fa navegar per la Mediterrània, oferint un gran regal a la mar i a tots els seu navegants. Llàstima, però, que ho facin lluny de casa. Björn Arþ, autor del llibre *Los últimos grandes veleros españoles* (Aqualarga, 2004), considera que "a Mallorca s'ha fet una feina molt bona quant a embarcacions petites -basta recordar la recuperació de la *Balear* i la creació de l'escola de mestres d'aixa-, però encara hi ha el problema dels grans projectes".

L'expert, que treballa en la segona edició del llibre, prevista per a aquest 2009, anuncia que en aquests casos "s'ha d'actuar aviat, perquè aquests vaixells es podrien en qüestió d'un any o dos si

Algunes barques mallorquines han trobat una persona o institució que els ha donat nova vida

L'Isla Mauritia, un dels pailebots més antics d'Europa, organitza viatges a les Illes Maurici

ningú no els toca". Només en els quatre anys que fa de la publicació del llibre, Arþ ja ha hagut d'esborrar-ne el *Thopaga* (enfonsat el mes de juliol) i el *Vila d'Andratx* (que s'ha donat ja per perdut després d'una desafortunada aventura per Malàisia).

Un d'aquests grans projectes del qual parlàvem abans podria ser el de l'*Isla Ebusitana*, ara en mans de l'empresari Antonio Lorente i amarrat al port de Cartagena, des d'on realitza creuers i regates i és llogat per a actes institucionals o

privats. El pailebot, valorat ara mateix en més de 2 milions d'euros, fou trobat "abandonat" al Camp de Mar, l'any 2004. L'aleshores propietari de l'*Isla Ebusitana*, el suís Christian Vandruska, l'oferí sense èxit al Govern balear per prop de 500.000 euros. Lorente ha estat l'encarregat de restaurar-lo i té en ment un bon caramull de plans per a aquesta flamant embarcació. De moment, fa gestions amb la Conselleria de Medi Ambient de l'Executiu de les Illes perquè el vaixell pugui tornar a Mallorca amb un projecte educatiu per a escolars. "La meua intenció és que la nau quedi a Mallorca. És d'allà i és on ha d'estar", afegeix amb contundència Lorente, que sempre que pot fa navegar la seva *Isla Ebusitana* per les aigües de l'Illa. "Si no arrib a cap acord amb el Govern, hauré de cercar una altra opció, però em sabria molt de greu", afegeix.

En una altra part de la Mediterrània, a la costa catalana, hi trobam també força embarcacions mallorquines de vela llatina que ofereixen una gran lliçó d'història i de

Imatge del veler *Isla Ebusitana* davant la Seu d

navegació per als al·lots del Principat. El *Rafael*, creat l'any 1915 a les drassanes Llompart de Palma, és actualment propietat de l'empresa Tela Marinera SC que, en col·laboració amb el Museu de la pesca de Palamós, han iniciat un ambiciós projecte de difusió patrimonial. "Nosaltres som hereus de la nostra història", recorda Joan Santolària, un dels socis de Tela Marine-